Ult Thule Ism Man

98c011816

UNIVERSITETET I TROMSØ

Jason" blev der
er os for om
ei og trække
Da disse
jeg saa,
idet vi
Isen
gode

Dr. Frithjof Nansen.

Meddelelser om Grønlandsexpeditionen.

Mangeaka. Torsdag i Nyrg. d. 23 Maj

(Af Dr. Fridtjof Nansen.)

I Isen.

Som det vil erindres, forlod vi den 17de Juli 1888 om Aftenen (Kl. 7.) Sælfangeren "Jason" med de bedste Forhaabninger om en nogenlunde let og hurtig Landgang. Vi havde antagelig omtrent $2^1/_2$ Mil at passere gjennem Is for at naa Land; Isen var, ialfald til en Begyndelse, noksaa aaben og nogenlunde let fremkommelig, længere inde saa den ud til at blive tættere, men saa dog ikke aldeles ufremkommelig ud; hvad som især for mig gjorde Udsigterne lyse, var, at jeg fra Tønden paa Skibets Stortop kunde se Speiling af aabent Vande paa Indsiden af Isen, mellem den og Land. Det havde vistnok for et Fartøi som "Jason" været en let Sag at forcere sig gjennem denne smule Is; men da jeg mente, vi med Lethed kunde klare os selv, og da Strøm- og Dybdeforhold i dette Farvand endnu var ukjendte og saaledes Skibet muligens kunde blive udsat for unødig Fare, saa anmodede jeg ikke Kapteinen herom, men takkede ham for, at han havde ført os saa langt, sagde ham og "Jason"s Mandskab, Farvel, og vi gik i vore 2 Baade. En Baad forarbeidet specielt for Øiemedet havde Expeditionen medbragt fra Kristiania; men da denne alene vilde blive stærkt belæmret af Expeditionens temmelig rumstore Udrustning, saa blev vi ved Kapteinens Godhed desuden overladt en af "Jason"s mindste Fangstbaade. I disse to Baade blev Udrustning og Mandskab fordelt, 3 Mand paa hver Baad. Selv overtog jeg Styret for den Baad, vi havde faaet fra "Jason", medens Expeditionens egen Baad med Sverdrup som Høvedsmand fulgte efter. Under Kanonsalut og et kraftigt Hurra fra "Jason" forlod vi denne vor sidste Tilknytning til den civiliserede Verden, og styrede vore Baade ind mellem den Is, som ikke skulde lade os slippe igjennem for saa billigt Kjøb, som vi havde ventet. Fra "Jason" blev der sendt en Baad med 12 Mand efter os for om mulig at hjælpe os med at bryde Vei og trække Baadene indigjennem det første Stykke. Da disse imidlertid havde fulgt os et Stykke, og jeg saa, de kun kunde være os til ringe Nytte, idet vi arbeidede os lige saa hurtig frem gjennem Isen som de, saa sagde jeg dem Tak for deres gode Vilje og sendte dem atter ombord.

Til en Begyndelse gik det ganske raskt indigjennem; Isen var saa vidt aaben, at vi for en væsentlig Del kunde ro mellem Flagene; var det ikke Tilfælde, da maatte Brækstænger og Øxe bane Vei, kun paa faa Steder var vi nødte til at trække Baadene over Isen. Paa mange Steder var der vistnok rivende Malstrømme, hvor der maatte passes godt paa, for at Baadene ikke skulde knuses; men ved i en Fart at trække dem op paa Flagene, naar disse tørnede sammen, klarede vi os godt. Paa denne Maade kom vi Landet stadig nærmere, og vi troede os allerede sikre paa at naa det i Løbet af følgende Dags Formiddag; antagelig var vi da midtveis gjennem Isen; jeg mente fra Baaden at kunne se det aabne Vand under Land. Nu begyndte imidlertid Isen at blive tættere, hyppigere og hyppigere maatte Baadene trækkes op paa Flagene for at undgaa Skruningerne. Dette var ingen ganske let Manøvre med de tungt lastede Baade, og da vi engang skulde sætte den ene Baad paa Vandet igjen fra et Isslag, skar en skarp Iskant sig gjennem dens ene Side, og den fik en saadan Læk, at den ikke vilde kunne flyde. Her var intet andet for, Baaden maatte atter op paa Isen, maatte losses og Lækken repareres; dette tog adskillige Timer og dermed var vor Skjæbne afgjort. Med rivende Hurtighed satte Strømmen os vestover ind i et bredere Isbælte, hvor den dreiede og førte os ret fra Land hurtigere end vi kunde arbeide os frem i Isen. Var vi ikke blevne opholdte ved den knækkede Baad, var der Sandsynlighed for, at vi kunde have naaet indenfor det Belte, hvor Strømmen var mest rivende og ind i det roligere Vand under Land; nu blev Tiden, da det netop gjaldt, spildt. Da vi

endelig atter var færdige til at gaa videre, var det for sent, Isen var tæt, saa man ingen Vei kunde komme mellem Flagene, at trække Baadene over Isen lod sig heller ikke godt gjøre, da Flagene var for smaa. For at gjøre alt fuldstændigt, begyndte det at Styrtregne. Her var foreløbig intet andet at gjøre end slaa Telt, krybe i Sovesposerne og tage den Søvn, som var velkommen efter 15 Timers vedholdende Arbeide i Isen. Medens man sov, maatte en altid gaa Vagt for at purre ud i Tilfælde Isen atter skulde aabne sig, saa vi kunde komme videre. Men Isen aabnede sig ikke saa meget, og Regnen holdt ved, vi kunde sove mer end vi havde Lyst, vi var allerede inde i den forkjerte Strømsætning. Hastigheden af den Strøm, vi her var komne ud for, var betydelig større end nogen tidligere har tænkt sig; at der var Strøm, vidste jeg vel, og havde ogsaa regnet dermed; men havde jeg havt Anelse om dens virkelige Styrke, da havde jeg vistnok gaaet lidt anderledes tilværks. Jeg havde da sat ind i Isen betydelig længere øst ret ud for Kap Dan og ved at arbeide indover tværs paa Strømmens Retning var vi efter al Sandsynlighed naaede igjennem Isbeltet paa Indsiden af dette, førend vi endnu af Strømmen var førte ud forbi Sermilikfjordens Munding og ind i det bredere Isbelte paa dennes Vestside, hvor Strømmen tørnede og satte sydefter. Vi var da som ventet i god Orden komne iland den 18de, og kunde valgt vort Landgangssted, hvor vi havde lystet. Som det nu var, skulde vi kun faa se, hvor godt vi kunde have havt det, vi skulde faa se det aabne Vand paa Indsiden af Isen, se Stenene paa Stranden derinde. En Time eller to i godt Farvand og vi vilde været der! Men Skjæbnens Villie var nu engang at vi skulde naa Land paa sydligere Bredder.

I Livsfare paa drivende Isflag.

Først efter henved et Døgns Ophold i Teltet, hvor vi havde stadig Arbeide med at holde Vandet ude, som øser ned over os, aabner Isen sig atter saa vidt, at vi med fornyet Mod og fornyede Kræfter kan arbeide mod Land. Gjennem en Lette i Taagen faar vi se Landet ved Sermilikfjorden, vi er komne langt fra det, maaske 4 Mil, men fortrøstningsfulde ser vi dog fremad; naaede vi end ikke Landet ved Inigsalik, vest for Sermilikfjorden, saa kan vi naa det søndenfor ved Pikiuotlek, og det kan være lige godt, det gjælder kun om at arbeide ufortrødent tværs paa Strømmen, saa maa man jo engang naa Land. Og ufortrødent arbeider vi, og Fremgang har vi. Hvor vi ikke længer kan ro, maa Hager og Øx bane os Vei, og hvor heller ikke de kan hjelpe, trækkes Baadene over Flagene. Men hvor ofte skulle dog ikke vore Forhaabninger gjækkes? Hver Gang vi nærmer os Land saa meget, at vi begynder at nære Haab om snart at seire, saa kommer vi ind i en ny Strømsætning, som sætter os tilhavs med saadan Hastighed, at vi umulig kan holde Stoppen med dem, og som fører os lige ud til Brændingen ved den ydre Iskant.

Vi havde ikke været længe i Drivisen, før vi tilgavns fik føle Virkningen af disse Strømsætninger.

Om Kvælden den 19de var jeg længe oppe, efter at de andre var gaaet tilkøis, jeg skulde tage nogle Skitser af Landet og Isen i Nord, det takkede Landskab ved Semilikfjorden tegner netop nu med Skarphed sine dristige Linier mod den glødende Aftenhimmel, medens Indlandsisen, begrændsende Horisonten langt Vestover, svinder mildt over i den gule Baggrund med sine bløde Linier. Medens jeg sidder og tegner og kaster længselsfulde Blikke indover den Indlandsis, hvor vi jo skulde have været iland, da bliver det mig paafaldende i hvilken Grad Søgangen i Isen tiltager. Tænkende, at det vel er en Storm, som er ivente derude, kryber jeg omsider tilkøis. Om Morgenen den 20de Juli vaagner jeg ved, at Flaget, hvorpaa vi bor, faar adskillige voldsomme Stød, Søgangen er voxet betydelig. Vi kommer ud og opdager, at Flaget om Natten har revnet tværs over ikke langt fra Teltet. Vi kan ogsaa se det aabne Hav paa Udsiden af Isen. Søgangen voxer stadig, det bryder voldsommere og voldsommere ind over Flaget, hvorpaa vi opholder os; men det værste er, vi nærmer os det aabne Hav med en uheldspaaende Hastighed. Hvad er her at gjøre? Kommer vi derud i Brændingen, kan vor Skjæbne være tvivlsom. Arbeide indover mod Land? Vi forsøger, men opdager snart, at den Hastighed, hvormed vi driver udad, er os for stærk. Her er ikke andet for end at vælge sig et godt stærkt Flag og saa afvente sin Skjæbne. Det Flag, hvorpaa vi hidtil har opholdt os, er ved at revne gjentagne Gange blevet saa lidet, at det ikke længer er holdbart. Tæt ved os ligger imidlertid et tykt og stærkt Flag, paa dette flytter vi over og indretter os som bedst vi kan.

Imidlertid bærer det Brændingen nærmere og nærmere, Larmen stiger, Rullinger vælter sig indover mod os og bryder over Flaget paa alle Kanter. Situationen tegner til at blive kritisk. Stak-

kels Lapperne, de er ikke i det bedste Humør, om Formiddagen er de forsvundne, men gjenfindes i Bunden af den ene Baad, hvor den ene ligger og læser høit for den anden af det nye Testamente, de har opgivet Livet og forbereder sig til Døden.

Fra det høieste Punkt paa vort Flag kan vi med Tydelighed se, hvorledes Isflagene derude males sønder, og spyles helt over af Brændingen, saa neppe noget levende Væsen vilde kunne holde sig fast paa dem. Det er umdgaaeligt, vi skal derud; vort Flag er dog tykt, forhaabentlig vil det holde en Stund, og vi forlader det ikke, før vi maa; men naar saa skal være, og vi ikke længer kan holde os fast, saa gaar vi forsøge at sætte Baadene ud gjennem Brændingen. Det bliver en vaad Forretning og Udfaldet ikke saa ganske sikkert; men det er vor sidste Redning. At sætte en af de lastede Baade paa Vandet gjennem de voldsomme Braadsjøer og rullende Isskods vil muligens kunne gaa, da vi jo kan være begge Baadsbesætninger, alle 6 Mand, om den; men for de Tilbageblevne at sætte den anden ud bliver værre. Proviant, Ammunition og øvrige Udrustning fordeles paa de to Baade saaledes, at om en gaar til Bunds, vi dog kan bjerge os i den anden. Livet vilde vi vistnok redde paa den Maade, men Expeditionens Udbytte vilde blive tvivlsomt.

Snart har vi ikke mere end 1000 Alen tilbage, ingen af os tvivler paa, at vi inden et Par Timer enten befinder os vuggende paa det aabne Hav paa Vei langs Isen sydefter, eller paa Veien til Bunds. — Stakkels Ravna, ham er det mest Synd i, han er endnu ikke vant til Havet og dets Luner, han pusler stiltiende omkring, stirrer bekymret ud mod Brændingen, medens Tankerne helt sikkert gaar mod Teltet og Renflokken paa de finmarske Fjelde, hvor alt nu er Sol og Sommer; "han skulde aldrig forladt dem." Men ogsaa her skinner Solen, mildt og fredelig som nogensinde; Kvelden er herlig, rød synker Solen, sættende Vesthimmelen i Brand og sendende Is, Hav og den tordnende Brænding en glødende Afskedshilsen, før den svinder bag Indlandsisens Rand, ingen Vind rører sig, Havfladen ruller blank gul under Kveldshimmelen indover mod os. Det synes underligt, at Undergang skulde kunne komme i sligt et Veir; — men nu vel, man kunde i ethvert Fald ikke ønske en smukkere Afskedstime.

Men her er ingen Tid at spilde, Flagene tørner, knækkes og males sønder rundt om os, vort eget Flag er ogsaa knækket; — skal vi inden kort til Havs, gjælder det om at møde med saa friske Kræfter som muligt, vi ved ikke hvor længe vi kan komme til at faa Brug for dem. Alle Mand beordres derfor tilkøis i Teltet, som endnu ikke er pakket i Baadene; kun en Mand, Sverdrup, holder Vagt for at purre ud i det afgjørende Øieblik. Efter 2 Timer skal den anden afløse. Trods Brændingens Larm sover man hurtig ind, selv de bekymrede Lapper faar, som det lader, en god, sund Søvn, den yngste, Balto, som havde lagt sig oppaa den ene Baad, da han formodentlig ikke fandt Teltet trygt nok, sov saa fast, at han ikke engang vaagnede, da Søen senere holdt paa at skylle Baaden af Flaget, Sverdrup maatte holde paa den, for at den ikke skulde rives ud. Efter en kort Søvn vaagnede jeg ved at høre Søen bruse lige paa Udsiden af Teltvæggen, og ventede at faa høre Sverdrup purre ud eller at se Teltet skylles væk; men ingen af Delene skeede, og jeg sovnede atter ind.

Mod Land.

Først ud paa Morgenen vaagnede jeg atter, og foer forbauset op. Brændingen hørtes kun som en fjern Torden; kommen ud af Teltet saa jeg, at vi var langt fjernet fra det aabne Hav; men hvor saa ikke vort Isflag ud, Isstykker store og smaa var væltede indover og tørnede op paa alle Kanter, kun den Plet, hvor Teltet stod, havde Søen ikke naaet. Sverdrup fortalte, at en Stund havde det seet stygt ud, vi var ude i den yderste Brænding og havde lige paa Siden et stort massivt "Iskors", som hvert Øieblik truede med at vælte ind over os og knuse Flaget. Han var gaaet til Teltdøren for at purre ud, havde aabnet øverste Hægte, men saa standsede han og mente, han kunde dog vente og se paa en Sø endnu, han gjorde saa, men vendte tilbage, tog endnu en Hægte, men tænkte, han skulde se paa endnu en Sø; — flere Hægter tog han ikke, just i det afgjørende Øieblik forandrede vort Isflag Kurs, han kunde næsten ikke tro sine egne Øine ved at se det med forholdsvis stor Hastighed styre ind gjennem Isen, og mere og mere fjerne sig fra det aabne Hav. En ny Strømsætning havde atter sat os indefter. Saaledes slap vi for at faa prøvet vore Baades Sødygtighed for den Gang; men det lod dog, som om Isen havde en fremtrædende Tilbøielighed til at blive os kvit og faa os tilhavs; thi aldrig saa snart begyndte vi at nærme os Land, før vi atter blev satte ud mod Havet og Brændingen. Desuden var Isen den hele Tid tæt, hvilket i høi Grad sinkede os, naar vi skulde arbeide frem, idet Baadene væsentlig kun kunde trækkes; Hovedgrunden var antagelig den, at der stadig stod Søgang paa Isen ude fra (fra Nordost); herved holdtes denne tæt sammen, og Flagene fik ikke Lov at sige fra hinanden, hvilket ellers gjerne sker. Vi trøstede os imidlertid med, at havde vi end hidtil stadig været uheldige, og truffet Strømninger, som førte os ud ad, saa maatte vi dog ogsaa engang blive heldige, og finde en, som førte ind ad mod Land; saa skede ogsaa. Morgenen den 29de Juli fandt vi, da Taagen lettede, at vi var komne Landet ved

Anoritok mærkelig nær, og at Isen paa Indsiden af os var paafaldende aaben. Det kan hænde, vi fik Frokosten i os, og kom i Baadene i en Fart, indover mod Land mellem Isflagene bar det, saa hurtig som Aarene vilde føre os frem — snart var vi gjennem; den Følelse, man havde ved at styre Baadene ind forbi de sidste Isflag, og vende Stevnen mod Nord, lader sig neppe beskrive med Ord.

Saa var vi under Land, men vi skulde endnu ikke være færdige med Drivisen.

Nordover langs Land.

Anoritok ligger paa 61½° nordlig Bredde. Inigfalik, det Sted, vi havde tænkt at lande, da vi forlod "Jason", ligger paa 65½° n. B. vi var altsaa kommen iland 60 Mil sydligere. At gaa ind paa Indlandsisen her Syd, naar vi vilde til Kristianshaab, kunde ikke lønne sig, at gaa over Landet til Vestkysten paa denne sydlige Bredde kunde være godt nok, men tiltalte mig ikke. Der var ikke andet for, end arbeide nordefter langs Kysten. Vistnok var det ledet langt paa Aaret, kun lidet var igjen af den korte grønlandske Sommer, men for sent var det endnu ikke, det gjaldt kun at benytte Tiden. Nordefter arbeidede vi os da saa hurtig som mulig, men det skulde ikke gaa saa let, Drivisen laa tæt til Land omtent den hele Vei, Brækstænger og Øxer maatte jevnlig bane os Veien gjennem de tætstuvede Ismasser, til Søvn og Spisning var der ikke megen Tid, til Kogning af Mad eller Drikke slet ingen. Godt Drikkevand var her nok af, og takket være Stavangers hermetiske Fabrik havde vi ikke saa lidet hermetiske Sager, som var vel tunge til at tage med paa Indlandsisen, men som nu og i Drivisen kom vel med, og som gjorde, at vi kunde spare paa vor tørrede Proviant. Dernæst var her jo ogsaa Vildt nok langs Kysten, som, da vi endelig fik Tid til at koge, bragte os en prægtig Afvexling.

Hedningeleire.

Efter at vi havde arbeidet os nordefter i to Dage, og som vi just havde passeret den af Østkystbeboerne saa meget frygtede Isbræ Guisortok, traf vi til vor Forundring en Hedningeleir paa mindst 70 Mennesker. Dette var os paafaldende, da denne Del af Kysten efter den danske Konebaadsexpeditions Erfaring ikke skulde være beboet. Det viste sig ogsaa at være Hedninger, som var paa Reise, et Parti paa 2 Konebaade, som reiste sydefter sandsynligvis til de danske Kolonier paa Vestsiden af Kap Farvel, og et andet Parti, ligeledes paa to Konebaade, som tydeligvis kom derfra og reiste nordefter. Jeg blev glad over dette Møde med Hedningerne, idet jeg troede, at vi kunde høste stor Fordel af at følges nordefter med dem, som selvfølgelig maatte være vel kjendt med Strøm- og Isforhold. Heri blev vi imidlertid skuffede; istedetfor at gaa foran, som vi havde ventet, lod de os gaa foran og bane Vei gjennem den tætte Is, selv fulgte de i vort Kjølvand, stadig udstødende Forundringsraab over at se, hvorledes vi med vore stærke Træbaade kunde bryde os frem mellem Isflagene, ofte hændte det endog, at de med sine lange Skindbaade blev siddende fast, hvor vi havde brudt os igjennem. Da det om Kvelden, efter at vi havde havt Følgeskab med hinanden en Dag, begyndte at regne lidt, og det desuden blev lidt vanskelige Strøm- og Isforhold, lagde Hedningerne tillands og forsøgte at formaa os til det samme; hertil havde vi imidlertid ikke Tid, vi drog videre atter alene. Adskillige Dage senere og betydelig nordligere, ved Akorninarnut paa ca. 63° 18′ n. B., traf vi ogsaa sammen med Hedninger; disse flygtede imidlertid tilfjelds, med alt de havde af Kostbarheder, da de fik se os, formodentlig har de antaget os for en eller anden Slags overnaturlige Væsener; efter mange Slags underlige Tegn fik vi dem dog omsider til at nærme sig, og det endte med, at vi blev meget gode Venner.

Først et Stykke nordenfor Kap Møsting, paa 63° 45′ n. B., var det, vi blev nogenlunde klar Drivisen, og fik forholdsvis aabent Farvand. 2 Dage senere naaede vi Ununvik, som jeg havde bestemt som Udgangspunktet for vor Isvandring.

Den 10de August om Kvelden var det, vi naaede Landet indenfor Ununvik. Indlandsisen sænker sig her forholdsvis jevnt mod Havfladen — alt tydede paa, at vi vilde finde en nogenlunde let Opstigning. Dermed var vor Baadfart endt, 12 Dage havde vi brugt til at komme nordefter, i 12 Dage havde vi drevet i Isen, 24 Dage var altsaa hengaaede fra vi forlod Jason. Men der var endnu lang Tid til Midten af September og indtil den Tid kunde vi endnu vente at finde Fartøi i Kristianshaab, hvormed vi kunde komme hjem endnu i Høst.

Rekognoseringstur paa Indlandsisen.

Den følgende Dag foretog Sverdrup og jeg en Recognoseringstur indover Indlandsisen, medens Løitnant Dietrichson optog et Kart af Landet omkring vor Teltplads, og de andre ordnede og istandsatte Slæder, Ski etc. for Turen. Efter henved et Døgns Vandring og efter at have været nogle Mil indover Isen og i en Høide af 3000 Fod vendte

Sverdrup og jeg tilbage vel fornøiede med Resultaterne af vor Expedition. Vi fandt Isen til en Begyndelse vistnok opfyldt med svære Sprækker og ikke ganske ufarlig at passere paa mange Steder, men indenfor var den ganske pen, og ved Forsigtighed vilde det nok kunne gaa. Nogle Dage tilbragtes nu med Reparation af vor Udrustning, specielt vort Skotøi som trængte ny Forsaaling.

Afreisen fra Kysten.

Endelig den 15de August om Kvelden drog vi afsted, efter at Baadene var bragte paa Land og hvælvede med Bunden i Veiret paa et sikkert Sted, hvor de ikke var for meget udsatte for Veirliget. Under dem anbragtes vort Depot, som væsentlig kun bestod af Ammunition til vore 2 Geværer, og som vi skulde have, i Tilfælde vi af uforudseede Hindringer blev tvungen til at vende tilbage til Østkysten. Dernæst blev i en liden Blikbox nedlagt en kort Beretning om vor Reise, og om hvorledes Udsigterne stillede sig for at komme over til Vestkysten. Heri udtaler jeg blandt andet, komisk nok, det Ønske, at vi "bare maatte faa Kulde nok saa Skiføret kunde blive godt", — vi skulde faa mer end vi ønskede. Alt dette ligger formodentlig endnu paa samme Sted, hvis da ikke Østgrønlænderne ved et Tilfælde skulde have fundet det, og sat sig i Besiddelse deraf; hvad de i saa Tilfælde antager os for, som har efterladt alt dette paa Kysten, er vel tvivlsomt, formodentlig nyder man vel den Ære at blive gjort til Kivitoker, Indlandsmennesker eller lignende overnaturlige Væsener deroppe.

Bagagen.

Al vor Bagage var pakket paa 5 Slæder, hvoraf Sverdrup og jeg trak den forreste og tungeste, medens de øvrige 4 Deltagere trak hver sin. Provianten bestod af: tørret Oxekjød, tørret Helleflyndre (Rækling), Meat-Biscuits, Knækkebrød, Havrekjæks, Leverpostei, Ærtepølse, Smør, lidt Sveiserost, lidt Mysost, Kjødchocolade, almindelig Chocolade, lidt The, lidt Kaffeextrakt, hvoraf kun lidet blev benyttet før paa Vestkysten, lidt Sukker, lidt kondenseret Melk, lidt Kjødpepton, nogle Bokser Hermetik, lidt Tyttebærsylteiøi og en Del tørret Karvekaal. Af Tobak var der saa meget, at der kunde uddeles en Pibe til mands hver Søndag, af Brændevin (til at drikke) absolut intet. Til Smeltning af Sne og Kogning havdes Spiritus og Kogeapparat. Desuden bestod Udrustningen af Ski, Sneskо, Skistave, Issøxer, Alpetaug, 2 Geværer, lidt Ammunition, Øxer, Knive, Instrumenter Sextant med kunstig Horisont, Teodolith, Barometre, Termometre, Kompasser, 2 Aluminiumskikkerte, Fotografiapparat etc. o. s. v., samt et Telt, 2 Sovepoſer af Rensskind (3 Mand i hver Pose,) lidt Reserveklæder og Skotøi. Belastningen paa de Slæder, som blev trukne af en Mand, var over 200 Pd. paa hver.

Over Indlandsisen.

Da det i den første Tid var temmelig varmt om Dagen, gik vi om Natten, Sneen var da frossen og Føret saaledes bedre. Det første Stykke, vi havde at passere, var opfyldt med svære Sprækker, det gjaldt om at være paa sin Post, for ikke at styrte ned med Slæden og det hele. Ingen Uheld skeede, og i 2 Dage gik det ganske godt fremad trods den ikke ubetydelige Stigning. Da begyndte imidlertid et saa øsende og vedholdende Regnveir med Vind, at vi i 3 Døgn blev holdte i Teltet uden at kunne røre os. Efter det 3die Døgn blev Veiret atter godt. I jevne Dagsmarscher gik det nu fremad, allerede 2den Dag var der intet Vand længer at finde paa Isen, vort Drikkevand maatte vi fra nu af smelte af Sneen, dels paa Kogeapparatet, dels paa Blikflasker, som bares inde paa Brystet. Vi havde endnu stærk Stigning imod og kunde derfor ikke vente at komme særdeles hurtig frem med vore tungt lastede Slæder; men Sneen var, skjønt temmelig ujevn, dog fast og glat at trække paa, og det gik over Forventning hurtigt.

Efter at vi havde rykket frem paa denne Maade i en Del Dage mod Kristianshaab blev imidlertid Føret mindre godt, Sneen blev løsere og tung at trække paa, samtidig med at vi fik en stærk og vedholdende Snestorm ret imod os. Jeg haabede paa en Forandring til det bedre, men det blev værre for hver Dag. Kun langsomt gik det frem, jeg indsaa, at skulde det fortsætte paa den Maade, vilde vi ikke kunne naa Kristianshaab til Midten af September. Vi kunde saaledes ikke have noget Haab om at komme hjem derfra iaar, muligens kunde vi have større Haab derom ved at gaa til en af de sydligere Kolonier. Videnskabelig set vilde det ogsaa have større Interesse, idet Friherre Nordenskiøld allerede har været et godt Stykke inde paa Indlandsisen søndenfor Kristianshaab, medens Indlandsisen ind for de sydligere Kolonier, som Godthaab, endnu er et fuldstændig terra incognita. Et 3die Moment var ogsaa det, at Høsten begyndte at nærme sig, Høstmaanederne er vistnok ikke blide paa Indlandsisen. Det turde derfor være det fornuftigste at se at naa Vestkysten saa snart som mulig.

(Sluttes).

Meddelelser om Grønlandsexpeditionen.

(Aftr. 24 Mai 1879)

(Af Dr. Fritjof Nansen.)

Over Indlandsisen.

(Sluttet.)

Kursen forandres.

27de August, da vi var paa en Bredde af omkr. 64° 50′ N. og en halv Snes Mil fra Kysten, bestemte jeg mig derfor til at gaa mod Godthaab istedetfor Kristianshaab. Veien did er vistnok kortere; men Nedstigningen fra Indlandsisen vil dog antagelig blive betydelig vanskeligere, ligesom det ogsaa vil blive vanskeligere og længere at komme fra Indlandsisen frem til beboede Steder ved Godthaab, end det er oppe ved Kristianshaab; men kan vi ikke komme over Land til Godthaab, saa kan vi sikkert nok komme til det sønden for Ameralikfjorden beliggende Uarsak, og skulde begge Veie vise sig vanskelige, saa er der en tredie aldeles sikker Udvei — der er Søvei, og vi kan bygge Baad. — Altsaa, vi satte Kurs mod Ameralikfjorden sønden for Godthaab.

For fulde Seil — Tungt Føre.

Ved denne Forandring af Kurs fik vi Vinden saa vidt meget paa Siden, at vi kunde sætte Seil paa Kjælkerne og lade Vinden hjælpe os lidt med at trække. 2 Kjælker surredes sammen og paa disse anbragtes Teltgulvet som Seil, de 3 andre Kjælker surredes ogsaa sammen og paa disse anbragtes 2 Waterproofs Presenninger som Seil, selv gik vi foran Kjælkerne og trak. Paa denne Maade trak og seilede vi frem i 3 Dage, da løiede Vinden, saa Seil ikke kunde bruges mer. Sneen var imidlertid bleven saa løs og dyb, at vi tog Sneskoene og Skierne i Brug. Eftersom der stadig var Vind med Fogsne og Nysne, var Føret det slettest mulige, og da vi senere fik den strenge Kulde, blev Sneen at trække paa omtrent som Sand. Dette hindrede selvfølgelig i ganske væsentlig Grad Fremgangen.

Høideplateauet — Kulden. —

Indlandsisens Overflade var imidlertid ganske jevn som et Stuegulv, Sprækker fandtes ikke, dem fandt vi kun de første Dage i Nærheden af Kysten*).

Vi havde endnu stadig Stigning, det var først i Begyndelsen af September, at denne begyndte at ophøre. Vi befandt os da i en Høide af mellem 8000 a 9000 Fod. Vi fandt her en udpræget Høideslette, som saa ud som et frosset Hav uden synderlig Heldning til nogen Kant, hvælvende sig i næsten umærkelige Bølger vestover. I mer end to Uger reiste vi over dette Plateau, før vi traf nogen mærkbar Heldning mod Vestkysten. Paa det høieste var Plateauet antagelig omkr. 9000 Fod over Havet**), men i Nord for os steg det, og det saa ud til der at være endnu betydelig høiere. Kulden heroppe var ikke ubetydelig, desværre kan jeg ikke angive Temperaturen nøiagtig, da den sank under den, som kunde maales med vore Thermometre, saavel Kviksølv- som Spiritusthermometer. Jeg antager, at den flere Nætter ikke var meget langt fra ÷ 50° C. En Nat forsøgte jeg at lægge Minimumsthermometret under min Hovedpude inde i Teltet. Da jeg om Morgenen skulde se efter Temperaturen, fandt jeg imidlertid, at den lille Stav, som angiver Minimum, stod nede paa det laveste, den kunde komme, nemlig ÷ 35° C, men at Spirituſen var sunket under ÷ 40° C og var langt nede i Kuglen. Dette var inde i et lidet Telt, hvor der laa 6 Mennesker, og hvor vi kogte vor The og Chocolade. — Jeg opgav ethvert Forsøg paa Temperaturmaaling om Natten indtil videre.

*) Af Nunataker saaes de første Dage mange, men efter at vi var komne en halv Snes Mil ind, mødtes ingen flere.

**) Det nødvendige meteorologiske Materiale til Sammenligning foreligger endnu ikke, saa Høiderne kan endnu ikke angives nøiagtig.

Da vi nærmede os Vestkysten og atter fik en Temperatur af ÷ 20 °, fandt vi, at det atter var blevet Sommer og mildt. Som Kuriosum kan anføres, at vi en Dag fandt en Temperatur af + 31° C i Solen men ÷ 11° C i Skyggen, Grunden hertil er væsentlig den tynde Luft i denne Høide. Solen havde en meget stærk Virkning om Dagen, Snebriller maatte stadig anvendes; intet Tilfælde af Sneblindhed forefaldt.

Snestorm.

Den 7de September fik vi en stærk Snestorm. Heldigvis var Kulden den Dag ikke saa slem. Om Natten blæste det saa stærkt, at Vinden nær havde revet Teltet væk over Hovederne paa os. Det var kun ved Hjælp af Ski, Skistave, Surringer o. s. v., at vi fik det til at staa. Næste Dag var der slig Storm og sligt Snefog, at det ikke var til at tænke paa at forlade Stedet; vi maatte holde os i Teltet, medens dette blev begravet i Sneen. Da Stormen næste Dag gav sig, maatte vi grave os gjennem Sneen for at slippe ud, af Teltet stak kun Mønet op over Sneen. Det saavel som Kjælkerne maatte graves frem, da vi skulde videre.

Den hele Tid havde vi været mærkelig uheldige med Vinden. Endelig den 19de September var vi heldigere, vi fik en temmelig stærk Østenvind. Kjælkerne blev surrede sammen, Seilene blev satte, og med god Fart bar det afsted mod Vestkysten. Vi behøvede ikke at trække, havde nok med at staa paa vore Ski og holde fast ved Kjælkerne, medens en eller to stod foran ved Styrestangen for at styre. Heldningen mod Vestkysten var nu temmelig stærk, og dette bidrog til at gjøre Farten endnu større. Vi seilede langt den Dag, den Dag var det og vi fik se de første Fjelde paa Vestkysten.

Her mangler 2 korte linier side 28–29

4

T. Hansen

hvælvende sög i ~~[illegible]~~ næsten umerkelige bölger vestover. I mer end to uger reiste vi over ~~denne höiste~~ dette plateau, för vi traf nogen merkbar heldning mod vestkysten. På det höieste ~~midten~~ var plateauet antagelig omkr. ~~mer end~~ 9000 fod over havet*), men i nord for os steg det, og det så ud til der at være ~~at det der var~~ endnu betydlig höiere. Kulden heroppe var ikke ubetydelig, dewærre kan jeg ikke angive temperaturen nöiagtig, da den sank under den, som kunde måles med vore termometre ~~[illegible]~~ såvel kvikkölv- som spiritustermometre. Jeg antar, at den flere nætter ~~var~~ ikke var meget langt fra ÷ 50° C. En nat forsögte jeg at lægge minimums-termometret under min hovedpude inde i tellet. Da jeg om morgenen skulde se efter temperaturen, fand jeg imidlertid, at ~~indexen~~ den lille stav som angiv minimum slod nede på det laveste den kunde komme nemlig ÷ 35° C, men at spiritusen var sunket under ÷ 40° C og ~~var~~ langt ned i kuglen, - ~~da~~ opgav jeg ethvert forsög på temperaturmåling om natten indtil videre.

*) Det nödvendige meteorologiske materiale til sammenligning foreligger endnu ikke, så höiderne kan endnu ikke angives nöiagtig.

det var inde i et lidet telt, hvor der lå 6 mennesker, og hvor vi kogte vor the og chocolade.

5

Da vi nærmede os vestkysten og atter fik en temperatur af ÷ 20° fandt vi at det atter var blevet ~~blöt~~ sommer og mildt.

Som kuriosum kan anföres, at vi en dag fandt en temperatur af +31°C i solen men ÷11°C i skyggen, grunden hertil er vanskelig den tynde luft i denne höide. Solen havde en meget stark virkning om dagen, snöbriller måtte stadig anvendes, intet tilfælde af snöblindhet forefaldt.

Den 7de September fik vi en stærk ~~snestorm~~ Snestorm. Heldigvis var kulden den dag ikke så stor. Om natten blæste det så stærkt at vinden nær havde revet teltet væk over hovederne på os, det var kun ved hjelp af ski, skistaver, remmer o.s.v., at vi fik det til at stå. Næste dag var den slig storm og slig snefog, at det ikke var til at tænke på at forlade ~~teltet~~ stedet, vi måtte holde os i teltet, mens dette blev begravet i sneen. Da stormen næste dag gav sig, måtte vi grave os gjennem sneen for at slippe ut, af teltet var stak kun mønet op over sneen. Det såvel som kjelkerne måtte graves frem, de vi skulde videre.

Den hele tid havde vi vært meget heldige med vinden, ikke en eneste gang havde den

6 ~~vorit nogenlunde~~ gunstig for seilads. Endelig den 19de September var vi heldige, vi fik en temmelig stærk östenvind. Kjälkerne blev surrede sammen, seilene blev satte, og med ~~susende~~ god fart bar det afsted mod vestkysten. Vi behövede ikke trække, havde nok med at stå på vore ski og holde fast ved kjälkerne, medens en Balto stod ~~måtte stå på ski~~ foran ved styrestangen for at styre. ~~så det gik i den rigtige retning~~ 30

Heldningen mod vestkysten var nu temmelig ~~skarpt~~ stærk, og dette bidrog til at gjöre farten endnu större. Vi seilede ~~langt den dag. Da~~ en dag var det og vi fik se de förste fjelde på vest=kysten. Det var en eftermiddagen, snefoget var just lidt mindre, at jeg hörte Balto råbe land, ~~Land! Land!~~ jeg så fremover, og gjennem snefoget kunde jeg ganske rigtig öine en fjeldtop, det kan kende der blev glade. Vinden øgede, snefoget tiltog og snart vort landet atter skjult for os; men med mer susende fart end nogensinde ~~gik~~

Land, Land!

Aat!

7

bar det nu fremad mod det forgjættede land, som vi så længe havde higet imod.

Det begyndte I sprækker! allerede at mörkne stærkt mod kvelden, da jeg pludselig gjennem snefoget får öie på en mörk plet på isen ret forud, jeg forstod ikke hvad det var; men uden at ane nogen fare lár jeg det süse fremad. Pludselig på et par skrids afstand opdager jeg, at det er en bred ~~revne~~ spræk i isen, i en lynende fart vendes ~~jeg~~ kjelkerne rundt, og vi tuffer til ~~op mod vinden~~, det var på höi tid, vi var allerede på kanten af ~~revnen~~ sprækken, — et par sekunder mer, og vi med kjelkerne var blevne slugt af det bundlöse svælg.

Dette var altså den förste ~~revne~~ spræk mod vestkysten; men det var ikke rimelig den var alene, vi måtte gå frem med mer forsigtighed. ~~Seilene mindskedes~~ Jeg löb ~~gik~~ da foran på skiene for at undersöge isens beskaffenhed, medens kjelkerne kom seilende efter. [På denne måde gik det nu raskt-

8

~~fremad~~ fremad en stund udover natten, månen kom op og ved hjelp af måneskinnet kunde jeg se at undgå de farligste steder. Frods dette var dog Sverdrup og Kristiansen nær faldne i en ~~[illegible]~~ spræk med kjelkerne, snebroen brast og styrtede ned lige bag dem, just som de var seilede over. Ud på natten blev sprækkerne så store og farlige, at vi ikke ~~kund~~ kunde seile længer, og måtte slå telt. At få tettet op i den stærke vind og på den glatte, hårde is var imidlertid ingen let sag. Tilsidst lykkedes det dog, glade tilmode krøb vi ~~[illegible]~~ i vore poser; jeg er sikker på alle mand sov godt den nat.

De følgende dage fik vi en meget slem og vanskelig is at gå over, den var opfyldt med ~~[illegible]~~ sprækker og dertil meget ujevn, det gik kun langsomt fremad. Jeg frygtede for, vi var komne vel

9 nordlig; da vi kom landet nærmere, viste dette sig også at være tilfælde, vi var komme i nærheden af Godthåbsfjordens bund, Kangersunek, hvor en mægtig isbræ skyder ud i fjorden. Her var isen så opfyldt af store sprækker på langs og tværs, at det ikke var mulig at komme over bræen; ~~vi~~ vi måtte söge længer syd på for at nå land. Også her traf vi ~~ij~~ meget sönderreven og ujevn is, men den var dog ~~passabel.~~ overkommelig.

Nedover til Kysten.

Endelig den 24de September nåede vi land ved en tiden indsö söndenfor Kangersunek. Nu kunde vi ikke længer bruge kjælkerne, forelöbig efterlod vi dem derfor samt en del af bagagen, tog så meget vi kunde bære af proviant, samt telt, sovepose o.s.v. på ryggen, og drog nedover dalen langs elven, Kûkasik, mad Ameragdla, den inderste arm af Ameralikfjordens, som vi nåede den 26de September.

10 Dermed havde vi da passeret den så nuget omtalte indlandsis, vi stod ved vor reises mål ~~vestkysten~~. Grönlands vestkyst. Den strækning vi havde tilbagelagt over isen var ~~noget over 60~~ omkring 65 mil. Vi havde nu kun et tilbage, det var at nå frem til mennesker; men det måtte helst ske hurtig, da provianten i enkelte hensender begyndte at blive lidt knap, ~~og~~ i særdeleshed var mangelen på fedtstof følelig. Denne gik så vidt, at en af deltagerne for samme alvor spurgte mig, medens vi endnu var på indlandsisen, om jeg troede det vilde gjöre noget, om han drak den kogte linolje, vi havde med som skosmörelse. På törret kjöd havde vi imidlertid endnu overflod.

Vi kom snart på det rene med, at det ikke vilde være nogen let sag at nå Godthåb over land, til Narsak vilde det vistnok kunne gå nogenlunde let; men det var ~~derfor rigtigst~~ sikkert hurtigere at bygge en båd og gå söveien.

Næste dag gik Iverdrup, Balto og jeg igang med båden, medens de 3 andre vendte tilbage for at hente resten af bagagen. Båden blev gjort af

11 seildugen, som dannede teltets gulv, samt et stykke seildug, vi havde fört med som reserve. Til spanter, kjöl o.s.v. benyttedes pilegrene som skares i nærmeste krat, samt skistave og en bambusstang, som var benyttet som mast på kjelkerne, når vi seilede. Min oprindelige tanke var at vi udelukkende skulde benyttet bambusstænger hvoraf vi havde flere, samt materialet i kjelkerne, men da det blev for meget at bære i förste vending, måtte det efterlades, og for at slippe at vente, tog vi da istedet pilegrene.

Om kvelden var båden færdig.

Næste dags morgen vendte også Balto tilbage til de andre, medens Sverdrup og jeg gik igang med at lave 4 årer. Disse lavedes af klöftede pilegrene, ~~hvorimellem~~ mellem hvis sprikende arme udspændtes seildug og som surredes til enden af bambusstave. Ved middagstid var vi færdige og begav os afsted med båden mod Godthåb.

I Baad til Godthaab.

Til en begyndelse kunde vi imidlertid ikke ro, Ameragdlas bund er opfyldt med dynd, en elv, som vi havde håbet at komme ud ad, viste sig at være for grund, og vor lille bagage ~~her gik det tungt~~, båden måtte bæres, medens vi selv sank i dyndet undertiden til knærne; det var först næste dags middag, vi nåede åbent vande. ~~så vi kunde ro~~.

Vi styrede nu ud Ameragdla og Ameralikfjorden, men vinden var flere dage ugunstig, den stod ind fjorden og båden var tung at ro mod vind og sö, eftersom den var både kort og bred; således måtte den imidlertid ~~vi~~ gjöres ~~den~~ på grund af telt gulvets firkantede form; det er meget betegnende, som Grönlænderne kaldte den, en halv båd. Endelig den 2den Oktober fik vi gunstigere vind, og den næste dag, den 3dje Oktober, ~~nåede vi~~ om formiddagen nåede vi den hernhutiske missionsplads, Ny Hernhut, hvor vi ~~gik iland~~ landede, og hvorfra vi lidt senere, efter at have besögt den tydske missionær, gik overland til det lige nordenfor beliggende Godthåb. Her var det allerede rygtes, at vi var komne, og stor var vor forundring ved at blive modtagne med en

Modtagelsen i Godthaab.

dundrende kanonsalut, og ved at se heb be-
folkningen på benene. Eiendommelig var det for
os, som i den senere tid just ikke var forvente med
menneskelig omgang, at se ~~disse~~ så mange mennesker,
og vakkert tog de sig ud disse lange rækker af
grönlændere og grönlænderinder, i deres maleriske
dragter på begge sider af koloniveien, og venlig
nysgjerrighed lyste der os imöde fra disse
mange smilende ansigter.

Så var da vi to i sikker havn. At den
danske gjæstfrihed ikke svigtede sit gamle ry,
og at der af koloniens europæere blev gjort alt
for at kvæge de to langveisfarende behöves vel
neppe at tilföies; men ~~vi~~ havde vi endnu 4 ~~stalde~~
faller (inde i bunden af Amerolik fjorden), som
med længsel imödeså undsætning. Men denne
skulde ikke komme så hurtig som ~~jeg~~ vi ~~havde~~
önsket. Netop som vi var komne, bröd en sönden-
storm lös, og den holdt ved i flere dage, så den
båd og kornbåd, som skulde ind for at hente

14 dem ikke kunde komme afsted. Da man var bange for, at de skulde mangle noget deringe var ~~imidlertid~~ præsten på stedet så venlig at besørge to kajakmænd derind den 5te Oktober med en del proviant. ~~så det kunde ham det lid rigelig indtil bådene kom for at hente dem~~. Imidlertid var kolonibestyreren, som ~~ikke~~ var fraværende, da vi kom, og var ~~inde~~ i Umanak, en baplads inde i Godthåbsfjorden nord for Ameralik, bleven underrettet om vor ankomst, derfra blev da af kolonibestyreren samt stedets missonær ligeledes afsendt 2 kajaker med proviant-forstærkning. En af kajakmændene ~~havde~~ sköd desuden dagen efter han kom ind til dem ~~skudt~~ en stor renbøk, der blev således et „frådseri" uden lige, isærdeleshed skulde

og om at 4 mand endnu var i Ameralikfjorden.

lappernes ansigter da de fikfre renkjødværet kostelige.

Endelig den 12te Oktober kom de alle til Godthåb og turen gjennem Grønland var dermed fuldendt.

15 Skibsleilighed hjem?

Mit förste spörgsmål, da ~~gj~~ vi kom frem, gjaldt skibsleiligheden hjem til Europa; men svaret töd på, at af skibe var der nu ingen i grönland, uden muligens Fox, som skulde afgå fra Ivigtut i sydgrönland omkring midten af Oktober. Hvorvidt man kunde nå denne med en post var yderst tvivlsomt. Skjönt jeg selv intet havde imod at overvintre i Grönland, mente jeg dog, det var min pligt i særdeleshed for de andre ~~med~~ deltageres skyld at gjöre mit yderste, for at vi skulde kunne komme hjem med denne sidste svage mulighed. En kajakpost blev da straks afsendt, men mit håb om, at denne skulde nå frem i tide, var kun lidet, der var en vedhofdende söndenstorm, hvor længe den vilde blive stående, vidste ingen, og imod den kunde en kajakmand kun vanskelig gå. Henimod slutten af Oktober ~~fik~~ kom en ~~tj~~ kajakpost syd fra, den bragte meddelelse om at min post havde nået Fox i sidste öieblik, men at denne måtte gå uden at kunne hente os.

Vor næste tanke var at låne ~~den~~ en jagt, ~~tillhörende den~~ som lå i Godthåb og med den i November at seile til New Foundland, men da koloniens bestyrer ikke så sig istand til at overlade os jagten uden tilladelse fra ~~D~~ direktoratet for den kongelige grönlandske handel, hvem den tillhörte, måtte denne plan opgives, og vi indrettede os for vinteropholdet i Godthåb.

Opholdet i Godthaab.

Kristiansen, Balto og Ravna boede for sig og holdt sin egen husholding medens de 3 övrige af os boede hos koloniens bestyrer, hvor vi selvfölgelig havde det udmerket.

Vinteren forlöb så ~~hurtig~~ behagelig som vel mulig, jeg tror flere af os fandt den gik vel hurtig; hvem kan andet end befinde sig vel og lykkelig mellem Grönlands elsk-

værdige naturbörn; for ~~i~~dem existerer den store verdens ~~tummel~~ ikke ~~eksisterer~~; de kjender ikke længsler, til livet har de små krav ~~som~~ der som regel let kan tilfredsstilles, virkelig fattigdom kjender de omtrent ikke, ~~de driver på jagt fanger hungrer under~~ sulter undertiden, men har som regel mad i overflod, de driver på jagt, fanger sine sælhunde, spiser, lever og er lykkelige. Vi færdedes meget sammen med dem, og fölte os for hver dag mer og mer tiltrukne af dem; man blir uvilkårlig snuttet af deres munterhed og naturlighed.

lte deres
boede i
s huse,

På adspredelser var der ingen mangel, af jagt var der nok, söfuglejagt, rypejagt og rensdyrjagt, der var overflod af sne til skilöbning men mest tiltrækkende var dog kajaken, denne eskimoens elegante farkost, der som enkeltmandsfarkost ubestridelig står uovertruffen; kajakker fik vi os alle undtagen gamle Ravna, og har tumlet os i dem efter beste evne, uden at nogen er omkomne.

~~Er man bleven mester over kajaken~~

Första gang man kommer i en kajak, har man som regel mer end nok med at holde denne smale, ranke farkost på ret kjöl ~~og ikke vippe rundt~~, en ubercerrgnet bevægelse et feil åretag, og man „har den til hat" jeg har seet dem, som gik rundt neppe et åretag fra stranden. Men er man först bleven herre over kajaken, kan man ro den mod storm og sö og behöver nær sagt ikke frygte noget vier, i stormvier er det netop liv, som en pil skjærer man gjennem brådsjöerne, ~~man~~ som bryder over en, man begraves ~~man som en vandfugl skyder den~~ söen ruller over, og som en vandfugl skyder man atter frem, helpelsen slutter godt rundt kajakring, håndled og ansigt ikke en dråbe vand trænger ind, man sidder lige tör som i sin stue. Blir söerne for store kan det vel hænde man kantrer, men kan man bruge sin åre, reiser man sig atter lige tör som för. Ja det hænder endog, at Eskimoen, når han ser en bråd sö

blir ham for stor kantrer med vilje, lar sölen rulle over sig og reiser sig så atter, når den er forbi. Ja et herligt liv er det, og vil man lære eskimoen at kjende i hans element, da må man fölge ham i kajak. Kajakroningen er en farlig sport kan hænde, end og eskimoen sætter ofte livet til der, i Godthåb og nærmeste distrikter omkom 6 denne vinter, men ~~[illegible]~~ dette ~~er det muligens, som gjör den så tiltrækkende~~ bidrager neppe til at gjöre den mindre tiltrækkende.

Vi reiste meget omkring i Godthåbs omegn dels i båd dels i kajak, besögte således alle bopladserne, selv flakkede jeg meget om i kajaken og boede da undertiden flere uger ad gangen i eskimoernes huse, hvor der er en gjæstfrihed, som vistnok overgår alt hvad vi kjender fra Europa.

To gange var vi inde i Ameralikfjorden. Engang, i December, lå vi derinde i telt et par uger på ryper og renjagt. Anden gang var i slutten af Marts, da ~~Knudsen~~ 3 af os reiste derind for at trænge ind på indlandsisen. Trods en dertil egnet proviant ikke stor til at opdrive, vilde og trods det endnu var for tidligt, vilde jeg dog gjerne derind for at undersøge, hvorledes indlandsisen var at befare om våren. Før vi tog fat på selve indlandsisen vilde jeg gjerne skyde et par rensdyr for at forstærke proviantforsyningen, vi blev, imidlertid, opholdt adskillige dage af uveir, storm og snefok med lindeveir, så skiføret blev ganske umuligt. Da man i kolonien havde sagt os at skibet kunde ventes omkring 1ste April måtte vi tilslut vende tilbage med uforrettet sag.

Atter paa Indlandsisen.

Der imidlertid intet skib kom, vilde jeg dog endnu en gang forsøge, om jeg ikke paa en anden kant skulde kunne trænge ind paa indlandsisen i nogenlunde kort tid. ~~Da vilde jeg ikke~~ Jeg gik i kajak ind til kanten af fjordens faste fjordis inde ved bunden af Godthaabsfjorden omk. 15 mil fra Godthaab. Derfra gik jeg sammen med 2 grønlandere, som var fulgte med fra de nærmeste boplads, det 8 mil fra Godthaab beliggende Kornok, paa ski over isen ind til Ujararsuak-fjorden, en arm af Godthaabsfjorden. I dalen

Her skyder indlandsisen ned, og jeg haabede her paa forholdsvis kort tid at kunne naa ind paa denne. Men kommen til bunden af fjorden fandt vi at elven fra breen havde fyldt dalen og brudt

isen op lang vei ud gjennem fjorden, så der
var åbent vande lige tilland, dalsiderne var
for bratte til, at man ad omvei kunde komme
ned der, og at gå over land på andre kanter ind
på indlandsisen, vilde tage for mange dage,
da skibet kunde ventes hver dag. Også denne gang
måtte jeg mod min gode vilje tilbage, dog med
bedre resultater end første gang. Jeg havde seet
at indlandsisen ikke var så snedækt, som jeg
på forhånd havde antaget. Den 14de April vendte
jeg tilbage til Godthåb. Dagen efter kom „Hvid-
björnen". Jeg tror glæden ved udsigten til snart
at komme hjem, blev for flere af os adskillig
blandet med vemoden over at skulle forlade
Grönland og dets beboere. Som betegnende for det

23 forhold ~~hvor~~ hvori grönlænderne og vi stod i til
hinanden tror jeg er en ytring, som en kjæk grönlænder
kom med en dag jeg besögte ham og hans
broder, som jeg havde færdedes meget sammen med.
Han sagde: „Vi havde det så godt, vi levede sam-
men som brödre; men nu reiser du tilbage til
den ukjendte verden derude, du vil muligens
snart glemme os blandt de mange mennesker,
men vi vil aldrig glemme dig."

Jeg tror der glimtet tårer i mangen en
skindklæd skjönheds öine, den dag vi reiste,
nu var der ikke udsigt til så mangen lystig
dands. ☞ En geværsalut fra 3 ~~kajaker~~ kjem-
vendende kajaker, det var 3 af vore bedste venner,
var den sidste hilsen Godthåb sendte os.

Skibet skulde længer nordpå for at hente post fra Nord Grönland, men ganske ~~ord~~ ekstra=ordinære isforhold standsede os, det lod til som ~~de~~ uheldet skulde følge os med isen.

Den 4de Mai forlad vi Sukkertoppen vor sidste station i Grönland.

Dette var den förste ekspedition over Grönlands indlandsis, denne er undersögt fra kyst til kyst på et sted, men Grönland er stort, der ~~er~~ står endnu meget tilbage, og indlands=isen er af stor videnskabelig betydning, det blir ~~at~~ derfor sikkert ikke den sidste. Fremtidige ekspeditioner vil kunne udföres med betydelig större lethed og större udbytte.